

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 74/2021-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť spoločnosti GPA Kováč, s. r. o., Partizánska 10, Dubnica nad Váhom, IČO 36 682 152, zastúpenej obchodnou spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 160/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť spoločnosti GPA Kováč, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

St'aznostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. októbra 2020 doručená a podaniami z 27. októbra 2020, 18. novembra 2020, 21. decembra 2020, 7. januára 2021 a 8. januára 2021 doplnená ústavná s'aznosť spoločnosti GPA Kováč, s. r. o., Partizánska 10, Dubnica nad Váhom, IČO 36 682 152 (ďalej len „s'azovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 160/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. S'azovateľka v ústavnej s'aznosti uviedla, že 7. novembra 2016 žalobca podal proti nej ako žalovanej v 2. rade (pôvodne v 3. rade) žalobu o náhradu škody na zdraví a o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V namietanom konaní okrem podaní sporových strán konania k meritu veci okresný súd nevykonal žiadne úkony, spor predbežne neprejednal a zároveň nenariadil ani jedno pojednávanie v období od podania žaloby až do 11. decembra 2018. Následne uskutočnené pojednávania boli podľa názoru s'azovateľky odročované bez relevantných dôvodov. V danom prípade s'azovateľka nevytýka konajúcemu súdu, že by v predmetnej veci bol absolútne nečinný, ale vytýka súdu prvej inštancie, že jeho doterajšie úkony nemožno považovať za dostatočne efektívne a účinné, keďže ani po štyroch rokoch namietané konanie nie je právoplatne skončené a prebieha na súde prvej inštancie.

3. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, s'azovateľka uviedla, že predmetnú vec nemožno hodnotiť po právnej ani faktickej stránke ako zložitú. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania s'azovateľky v preskúmvanej veci,

sťažovateľka zastáva názor, že v jej prípade neexistujú žiadne také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jej ťarchu. Zo spisového materiálu jednoznačne vyplýva jej aktívna účasť. V danom prípade je nesporné, že celková doba trvania namietaného konania je zjavne neprimeraná a nezlučiteľná so základnými právami podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a s právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Bez potreby podrobnejších analýz vzhľadom na už uvedené skutočnosti možno podľa názoru sťažovateľky s pravdepodobnosťou rovnajúcou sa istote konštatovať, že v jej prípade postupom okresného súdu ako súdu prvej inštancie nepochybne došlo a stále dochádza k porušeniu označených práv. Význam, resp. dôležitosť veci pre sťažovateľku je ďalším kritériom, ktoré treba zohľadniť pri posudzovaní dĺžky konania. Predmetný spor má pre sťažovateľku značný ekonomický, ako aj satisfakčný význam.

4. V podaní doručenom ústavnému súdu 18. novembra 2020 sťažovateľka zdôraznila, že vo veci stále nebolo ani neprávoplatne rozhodnuté o merite veci a ani o náhrade trov konania, a tak *de iure* trvá stav právnej neistoty, čo potvrdzuje aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva.

5. V podaní doručenom 21. decembra 2020 sťažovateľka uviedla, že okresný súd rozhodol uznesením o čiastočnom zastavení konania, proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie.

6. V podaní doručenom 7. januára 2021 sťažovateľka opätovne zdôraznila celkovú dobu trvania namietaného konania a v nasledujúcom podaní informovala, že pojednávanie nariadené na 14. január 2021 bolo zrušené z dôvodu predloženia veci odvolaciemu súdu.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, konaním a postupom

Okresného súdu Trenčín v súdnom konaní vedenom pod spis. zn. 16C/160/2016 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Trenčín, aby v konaní vedenom pod spis. zn. 16C/160/2016 konal bez zbytočných prieťahov a vec v primeranej lehote prejednal a rozhodol.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000 EUR, ktoré je Okresný súd Trenčín povinný uhradiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trenčín je povinný nahradiť sťažovateľovi náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia, a to vo výške 900,58 € na bankový účet právneho zástupcu sťažovateľa do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa,

ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom. Obdobné ustanovenie vyplýva z čl. 38 ods. 2 listiny.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka

predovšetkým namieta neefektívnosť a nesústredenosť postupu okresného súdu v tomto konaní, ktoré od podania žaloby trvá viac ako štyri roky a v ktorom dosiaľ nebolo vydané meritórne rozhodnutie.

15. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. Ústavný súd tiež poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prierah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa citovaného článku ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prierahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prierahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prierahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prierahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prierahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

17. Ústavný súd poukazuje aj na svoj už opakovane judikovaný právny názor, že k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov môže dôjsť aj vtedy, ak konanie trvá (globálne) neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v posudzovanom prípade boli zaznamenané prietahy spôsobené postupom všeobecného súdu. Inými slovami, k porušeniu uvedeného základného práva môže dôjsť aj vtedy, ak nedošlo v konaní k prietahom, a naopak, i keď k prietahom v konaní došlo, nemusí vždy ísť o porušenie základného práva na prerokovanie veci v primeranej dobe, ak konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavretie konania spravidla očakávať (pozri k tomu rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach *Libanský v. Česká republika* alebo *Králiček v. Česká republika*, obdobne I. ÚS 418/2014, tiež napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

18. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (pozri napr. IV. ÚS 147/04).

19. Reagujúc na argumentáciu sťažovateľky v ústavnej sťažnosti, ústavný súd z jej príloh a predloženého spisu okresného súdu zistil, že samotné konanie začalo 7. novembra 2016 podaním žaloby o náhradu škody na zdraví a nemajetkovej ujmy v peniazoch z titulu nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti. V namietanom konaní vystupujú štyria žalobcovia a traja žalovaní, sťažovateľka vystupuje v procesnom postavení žalovanej v 2. rade (pôvodne bola žalovanou v 3. rade). Počas tohto obdobia ústavný súd identifikoval kratšie obdobie nečinnosti okresného súdu v období bezprostredne po podaní žaloby, následný postup okresného súdu (najmä po zmene zákonného sudcu 10. apríla 2018) nenesie znaky konania bez zbytočných prietáhov. Prvé pojednávanie nariadené na 23. október 2018 bolo odročené na 11. december 2018 na žiadosť právneho zástupcu žalovaného v 1. rade z objektívnych dôvodov. Následne sa uskutočnili pojednávania

11. decembra 2018, 5. februára 2019 a 14. februára 2019, na ktorých boli vykonané výsluchy strán konania. Ďalší termín pojednávania bol určený na 7. máj 2019 s tým, že žalobcovia predložia súkromný znalecký posudok v lehote do 30. apríla 2019. Na základe žiadosti právnej zástupkyne žalobcov o odročenie pojednávania, o predĺženie lehoty na vypracovanie II. časti znaleckého posudku (prvá časť bola okresnému súdu doručená 2. mája 2019) a návrhu na zmenu žaloby okresný súd odročil uvedené pojednávanie na 2. júl 2019. Tento termín bol zmenený na základe žiadosti žalobcov na 12. september 2019 a toto pojednávanie bolo po realizácii vyjadrení strán odročené na 28. novembra 2019 na účely predvolania znalcov. Pred konaním uvedeného pojednávania okresný súd vykonal úkony potrebné k zbaveniu mlčanlivosti znalca, pozitívne rozhodnutie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky bolo okresnému súdu doručené až 12. decembra 2019, a preto sa pojednávanie neuskutočnilo a bolo odročené na 30. január 2020. Pojednávanie konané 30. januára 2020 bolo zamerané na výsluch svedkov a odročené z dôvodu výsluchu ďalšieho svedka, ktorého neúčast' bola ospravedlnená, na 24. marec 2020 po odkonzultovaní termínu so znaleckým ústavom tak, aby sa pojednávania mohli zúčastniť všetci predvolaní znalci. Uvedené pojednávanie bolo napokon zrušené z dôvodu preventívnych opatrení pred šírením koronavírusu. Po preverení možností znalcov zúčastniť sa pojednávania okresný súd nariadil ďalší termín na 22. október 2020, ktoré bolo zrušené na žiadosť právnej zástupkyne žalobcov pre jej práceneschopnosť a jej povinnú izoláciu. Predchádzajúcej žiadosti o odročenie tohto pojednávania podanej právnym zástupcom žalovaného v 1. rade okresný súd nevyhovel. Zatiaľ posledný termín pojednávania bol stanovený na 14. január 2021, ktorý bol zrušený pre prijaté pandemické opatrenia, ako aj z dôvodu sťažnosti podanej sťažovateľkou proti uzneseniu o zastavení konania proti žalovanému v 1. rade, proti ktorému žalobcovia vzali žalobu späť, čo bude dôvodom predloženia veci odvolaciemu súdu.

20. Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu v napadnutom konaní prihliadol na to, že priebeh napadnutého konania spadal čiastočne do obdobia vyhlásenia výnimočného stavu 16. marca 2020 a jeho neskorších rozšírení uzneseniami vlády Slovenskej republiky podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších

predpisov v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 (obdobne tak aj vyhlásený núdzový stav od 1. októbra 2020, pozn.). Prijaté právne opatrenia a tiež celková spoločenská situácia v tomto období mali nepochybne podstatný vplyv aj na priebeh napadnutého konania. Uvedenú skutočnosť však nemožno pripočítať na ťarchu okresného súdu.

21. Súčasne ústavný súd vzal do úvahy čiastočnú zložitosť právnej veci, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, z ktorej vyplýva, že skutkovo a právne zložitá je iba také konanie, ktoré si na posúdenie skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, vyžaduje ustanovenie znalca s osobitnými odbornými znalosťami, resp. spoluprácu znalca s inými odborníkmi – konzultantmi (IV. ÚS 28/05). V danej veci boli vyhotovené dva znalecké posudky, ku ktorým sa vyjadrovali strany konania, z čoho následne vyplynula potreba výsluchu znalcov v napadnutom konaní. Mierne zvýšenú faktickú zložitosť v dotknutom konaní možno konštatovať aj vzhľadom na počet subjektov na oboch stranách konania a účasť intervenienta, ktorí aktívne predkladali v napadnutom konaní svoje vyjadrenia a navrhovali vykonanie ďalších dôkazov, čo si vyžadovalo opakované doručovanie ich vyjadrení navzájom. Okresný súd tiež musel rozhodnúť o navrhovanej zmene žaloby, ako aj o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalovaného v 2. rade a o pristúpení ďalšieho účastníka na strane žalovaných.

22. Ústavný súd, posudzujúc postup okresného súdu v napadnutom konaní, konštatuje, že z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplynuli zo súdneho spisu, ktorý bol ústavnému súdu zapožičaný, neidentifikoval žiadne signály nečinnosti alebo neefektívnej činnosti okresného súdu, ktorých intenzita by nasvedčovala, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na celkovú dĺžku konania je však podľa názoru ústavného súdu doba namietaného konania na hranici ústavnej akceptovateľnosti (k času podania ústavnej sťažnosti takmer štyri roky).

23. Vychádzajúc z už uvedených právnych názorov tvoriacich ustálenú judikatúru ústavného súdu, ako aj okolností danej právnej veci, ústavný súd konštatuje, že v namietanom konaní nedošlo postupom okresného súdu k priet'ahom takej ústavne relevantnej intenzity, že by ich bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú s'tážnosť s'tážovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej s'tážnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi s'tážovateľky, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

25. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik priet'ahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni s'tážovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súde novú ústavnú s'tážnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2021

Libor Duľa
predseda senátu